

Sygn. akt I CSK 1572/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Starosty T.
z udziałem [...] Parku Narodowego
o wpis w Kw nr [...] /2,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 sierpnia 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w N.
z dnia 24 czerwca 2021 r., sygn. akt III Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) stwierdza, że wnioskodawca i uczestnik ponoszą koszty postępowania kasacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 24 czerwca 2021 r. Sąd Okręgowy w N. oddalił apelację uczestnika od postanowienia Sądu Rejonowego w Z. z 1 października 2020 r., utrzymującego w mocy wpis dokonany 2 września 2020 r. przez Referendarza sądowego w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Starosty T..

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, uczestnik wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Jego zdaniem w sprawie występują istotne zagadnienie prawne wyrażające się w następujących pytaniach:

1. Czy sąd wieczystoksięgowy rozpoznający wniosek o zmianę wpisu w księdze wieczystej jest zobowiązany uwzględnić skutki prawne wynikające bezpośrednio ze źródeł powszechnie obowiązującego prawa, w szczególności w zakresie praw obciążających nieruchomości objętych daną księgą wieczystą, które to prawa powstały *ex lege*, a ich wpis w księdze wieczystej ma wyłącznie charakter deklaratoryjny?
2. Czy w przypadku uwłaszczenia państwowej osoby prawnej, oddanie nieruchomości z mocy prawa w użytkowanie wieczyste stanowi przeszkodę do dokonania lub zmiany wpisu w dziale II księgi wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości w zakresie *stacio fisci* Skarbu Państwa, jeżeli w wyniku dokonania/zmiany tego wpisu w dziale II księgi wieczystej ujawniony zostanie wyłącznie właściciel nieruchomości (Skarb Państwa) bez jednoczesnego ujawnienia prawa użytkowania wieczystego i użytkownika wieczystego?
3. Czy brak wpisu w księdze wieczystej nabytego *ex lege* prawa użytkowania wieczystego skutkuje niezgodnością stanu ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości?
4. Czy w przypadku braku wpisu w księdze wieczystej nabytego *ex lege* prawa użytkowania wieczystego, sąd wieczystoksięgowy powinien z urzędu wpisać ostrzeżenie o niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie

przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość wskazanym wymaganiom. Wniosek złożony w sprawie przez Skarb Państwa i będący przedmiotem rozpoznania dotyczył wyłącznie ujawnienia zmiany oznaczenia jednostki organizacyjnej reprezentującej Skarb Państwa, jako właściciela nieruchomości, stosownie do zmian, do jakich doszło w tym przedmiocie na podstawie ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 224, poz. 1337; dalej – „u.o.p.”). Stosownie zaś do art. 7 ust. 2 i 3 u.o.p. podstawę dokonania wpisu w księgach wieczystych nabytego z mocy prawa przez uczestnika prawa użytkowania wieczystego nieruchomości stanowi decyzja administracyjna wojewody, ta jednak,

jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, nie została wydana. Natomiast w myśl art. 7 ust. 8 u.o.p. obowiązek złożenia wniosku o wpis spoczywa na dyrektorach parków, którzy obowiązani są do ich złożenia w terminie 6 miesięcy od doręczenia ostatecznej decyzji.

Przedmiotem rozpoznania w sprawie było zatem żądanie wnioskodawcy, a nie wpis użytkownika wieczystego na rzecz uczestnika, którego podstawą mogła być jedynie decyzja wojewody. Deklaratywny charakter decyzji wojewody nie zmienia przewidzianej art. 7 ust. 2 i 3 u.o.p. podstawy dokonania wpisu. Przepis prawa może bowiem stanowić podstawę wpisu do księgi wieczystej tylko wówczas, gdy stwierdza nabycie *ex lege* prawa podlegającego ujawnieniu w księdze wieczystej, bez ustawowego wymagania poświadczenia tego nabycia (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., III CZP 15/09, OSNC 2010, Nr 1, poz. 10). Uwzględnienie wniosku, którego przedmiot nie odnosił się w sprawie do osoby ewentualnego użytkownika wieczystego, nie stoi na przeszkodzie dokonaniu wpisu na rzecz parku narodowego jako użytkownika wieczystego, po uzyskaniu stosownej decyzji wojewody. Nie było zatem podstaw, aby sąd wieczystoksięgowy rozpatrywał sprawę w zakresie wpisu użytkownika wieczystego.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 i art. 520 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]